

Een roedel roofdieren in de tuin

'WOLVEN BIEDEN ME TROOST'

Verwaarloosde honden opvangen in je achtertuin, een kattenopvang in de garage, dat kennen we wel. Jos de Bruin gooit het over een heel andere boeg. Hij vangt afgedankte wolven op. En heeft ook zo zijn mening over de terugkeer van de wolf in de Nederlandse natuur. "Veel mensen denken alles te weten over de wolf en slingeren onwaarheden de wereld in."

TEKST MARJKE OTTEMA, FOTO'S MARJKE VAN OTTERT

In de grote loods achter zijn huis staat Jos de Bruin met ontholde boontarmen, grijs gevend haar en een groot mes in zijn hand. Hij wijst naar een dode ree. "Deze is varrenacht aangekomen", zegt hij terwijl hij het mes vakkundig door het mals vlees snijdt. Uit haar buik haalt hij twee ongeboen neokalfjes. "Voor de ree is het jaarmet, maar voor de wolven in mijn achtertuin is het een feestmaal."

In de verbijsen achter het huis van de Brabantse werpen de wolven een nieuwsgierig blik op het bosk. Enkel drentelen heen en weer achter de drie meter hoge hekken, anderen liggen in de schaduw onder de struiken. Met hun geelgrijze ogen houden ze de omgeving nauwkeurig in de gaten. Wolfhond Shy, een kruising tussen een wolf en een Duitse herder, mag zich vrijelijk door het huis bewegen. Overdag loopt re door de tuin, 's avonds zit ze in de woonkamer op de bank en 's nachts ligt ze op een kleed in de slaapkamer.

Doodgebeten schaap

Vijftien jaar geleden verhuisde Jos de Bruin met zijn vrouw, twee kinderen, twee wolven en twee dingos vanuit Nederland naar Somsbeek, net over de grens bij Nijmegen. Dit zou de plek worden waar hij algehele wolven een veilige plek kon geven. Sinds de wolf de weg terug naar Nederland gevonden heeft, haakt het dier regelmatig de voer-

Jos de Bruin met een van zijn 'bradieren', die met snoek een reerug verwerkt.

paginù en krijgt de wolvenopruing steeds meer bezitters. Bij iedere melding van een doodgebeten schaap, geit of half haas de discussie in alle hevigheid los. Als een motiver dat zich in zijn prooi vastbijt, draait Jos op ieder debat. Regelmatig voert hij tot in de late uurtjes verhitte discussies met jagers, boeren en andere wolvenkenners. "Veel mensen denken alles te weten over de wolf en slingeren onwaarheden de wereld in," roept Jos met een klank van irritatie in zijn stem. "Maar ik zie de dieren hier dagelijks. Ik ken hun gedrag, zie hoe ze met elkaar omgaan."

Kenners over de wolf ziet hij als een belangrijk goed. "Ja, het is een moeilijke en ja, hij eet soms een schaap op als hij die te pakken krijgt. Maar het liefst jaagt hij op oud, ziek of zwak wild als hij zich centraal op een plek gevoelt heeft. In dan zullen mensen echt niet zoveel last van hem hebben."

De buurt was in eerste instantie niet blij met de komst van Wilkes Unlimited in Somsbeek: de huismijnen zouden dalen en de buurman vreesde dat zijn

'JA, HIJ EET SOMS EEN SCHAAP OP ALS HIJ DIE TE PAKKEN KRIJGT. MAAR HET LIEFST JAAGT HIJ OP OUD, ZIEK OF ZWAK WILD'

De Brain is vrij close met de bewoners van Wolves Unlimited.

TOEN WOLF ZIJN PARTNER AANVIEL, WAS DE MAAT VOL EN MOEST JOS KIEZEN: DE VROUW OF DE WOLF. HIJ KOOS VOOR DE LAATSTE

terwijl hij de deur opent van een van de wolververblijven. Er lopen Timberwolves, Mongoolse wolven, Canadese wolven en kruisrassen. Een witte geitwolf komt op hem af, snuffelt aan zijn benen, gaat op zijn achterpoten staan en legt twee poten in de nek van Jos. Een laatste tong gaat langs zijn gezicht. "Kiba is een hele bijzondere wolf" zegt Jos. "Ze maakt echt contact met mensen." Als wolven van tien dagen leuens de wouwolf in zijn boot. Sindsdien is ze uitgegroeid tot een vijftig kilo wegende kruiswolf.

paardenfokkerij verstoord zou worden door het hukken van de wolven. Jos: "Ik heb me bij de rechter moeten verantwoorden: *Meneer de rechter, mijn wolven zijn niet en dus vijf jaar oud: die kunnen niet eens weer haken.*" Toen de vergaaringen na jaren vechten eindelijk eindigden, kon Jos zijn wolfvermogen inbrengen. Dierenartsen en handelaren schenken de wolven die ze niet meer nodig kunnen. Inmiddels lopen er tien in zijn achtertuin. "Elke wolf heeft zijn eigen karakter, verset hij,

Niet alle wolven zijn zo handszaam als Kiba. Dit wordt duidelijk als Jos het verblijf van Flow betreedt, een Amerikaanse Timberwolf. Flow bekijkt het bosdier argwogen en springt dan met haar vele gewicht tegen Jos aan. Het enorme dier met dikke, grijze vacht, rekt behendig heen en weer tussen de waterpeet, struiken, het hek en weer richting Jos. Hoewel Jos vermoedt dat dit gedrag uit paar enthousiasme voortkomt, voelt het toch als een oplichting en even later weer aan de andere kant van het hek te staan.

Met een wolf in een tentje

Jos groeide op in het IJsbuurtje Uden. Zijn eerste wolf kreeg hij bij suwel in bezit. De wolf zat bij een handelaar in een rijtjeshuis en zou worden afgemaakt. Dat ging Jos te ver. Hij zette het beest in zijn auto en nam hem mee naar huis. "Nee, anders was dat geen goed idee," zo bevestigde hij. "Maar wat kon ik anders?" Jos noemde het dier Wolf en probeerde er zo goed als mogelijk voor te zorgen. Toen Wolf zijn partner aanviel, was de maat vol en moest Jos kiezen: de vrouw of de wolf. Hij koos voor de laatste. Negen maanden lang sloep hij met de wolf in een tentje in het park, bij vrienden of in het gebouw van de dierenbescherming waar hij destijds werkte. "Ik had de skand en sleep daar 's nachts met Wolf. Voordat de medewerkers 's ochtends arriveerden, was ik alweer weg."

'DE ENERGIE VAN EEN WILD DIER IS ANDERS DAN DAT VAN ONZE HUIDSDIEREN. HOE TAM EEN WOLF OOK IS, HIJ BLIJFT WILD'

"Wolven zijn argwanend en kijken de kat uit de boot. Maar de grootste uitdaging bleek niet om het vernemen van de wolven te winnen, maar dat van Jos. Na acht maanden was het eindelijk gelukt," zegt ze lachend. Gaby werkt nachtdiensten in de zorg en gaat na haar werk meestal direct naar de wolven. Voorn, scheeromker, het inspecteren van de hekken en vooral hulp bieden tijdens de werkscheps die steeds meer beroeken treden. De wolven zijn haar leken.

Comfort

"Wolven bieden me troost," zegt Gaby. "Ze zijn altijd eerlijk, ze zullen nooit een mas in je rug steken." Als ze een dichte dag heeft, merken de dieren dat volgens haar moeten en geven haar comfort. Jos grinnikt hierom. "Ja, natuurlijk geeft ze'n die troost. Maar dat doen alle dieren. Een wolf volgt gewoon zijn instinct," zegt hij. "Mensen zijn geneigd om daar vaak allerlei betekenis in te zien, maar

het blijft een wild dier. De energie van een wild dier is anders dan dat van onze huisdieren. Hoe tam een wolf ook is, hij blijft wild. Dat voel je."

Volgens Jos is de mens het niet meer gewend om in de buurt te wonen van iets wat mogelijk een bedreiging vormt. En een wolf heeft nou eenmaal geen goede naam als je kijkt naar alle mythes, sprookjes en doemscenario's die over hets de ronde doen. "Alles moet zo veilig mogelijk worden ingericht. Risico's moeten vermeden worden."

Dat mensen in de toekomst de wolf weer vaker tegen gaan komen, is volgens Jos een vaststaand feit. "De wolf is een beschermd diersoort die zich goed weet aan te passen aan zijn omgeving. Je komt steeds meer wilde natuur met voldoende bescherming en vanuit Duitsland zullen meer en meer wilde wolven de grens met Nederland oversteken. En of we het nu leuk vinden of niet, die wilde natuur, daar hoort de wolf bij." ◀

Ook in zijn
huisdier
ontbreekt de
wolf niet. Hij het
in opgevoerde
toestand.
Foto rechts: de
schedel van zijn
eerste wolf.

Maar een wolf is een wild dier en wilt nogal wat te ontzorgen. "Hij draaide 's nachts over boerenerven en kinderboerderijen en al wel eens een geit of schaap. Dat leerde natuurlijk drama's op," herinnert Jos zich met een flets op zijn gezicht. Na negen maanden heeft de politie Wolf geslagen en in laten slapen. Jos schiet vol als hij hiervan terugdenkt. "Ik was er om Wolf te beschermen en het is nu niet gelukt." Hij wijft de vingers uit zijn ogen. "Het is nu 25 jaar geleden, maar het doet nog altijd pijn."

Jos boogse Wolf in het bos en nam, toen hij tien jaar later naar Duitsland verhuisde, de schedel mee. In zijn huis heeft deze een speciale plek in zijn natieliebekabinet.

Tussen de schedels, stenen, gewoeten, frisakelen en vissen in de woonkamer zit de 10-jarige zoon van Jos op de bank. Pal naast de tr staat een ingesloten opgevoerde Europese wolf. Deze kwam tien jaar geleden naar Sombek, maar stierf aan een hersentumor. Zijn broertje en zuster zijn opgevoerd in een naburig dierenpark waar Jos als oppasser werkt. Moederdagen per week rijdt hij erheen in zijn benzin Cadillac. Hij versorgt daar de dieren, geeft presentaties aan de bezoekers en beantwoordt geduldig alle vragen van zijn toehoorders. Zoon Benno: "Ik ben opgegroeid met wolven, als kleiner lag ik regelmatig tussen ze in te slapen. Het klinkt misschien vreemd, maar ik moet bekennen dat ik er nu niks meer

meer heb. Maar soms zit ik te gamen met vrienden van over de hele wereld en dan beginnen de wolven in de tuin te bellen. Dat geluid gaat via mijn headset de wereld over. Dan heb ik wel wat zit te leggen," zegt hij met een grins. En wat als Jos een paar dagen weg moet? "Dan gaan mijn vrouw wel eens een ontscheidde hondje met over het hek zodat de bezoekers niet verongelukkig." Wel krijgt hij geduldig hulp van Gaby Stegman. Zij kwam als gast op een van de seminars van Jos, maar in tegenstelling tot de meeste anderen wilde ze niet op de foto met de wolven. Gaby: "Ik wilde werken." Gaby draagt een wit T-shirt met een prent van lullende wolven en schudt haar lange dreadlocks uit het gezicht.